

Ўзбекистон Республикаси
Олий таълим, фан ва инновациялар вазирлиги
Мирзо Улуғбек номидаги
Ўзбекистон Миллий университети
Биофизика ва биокимё институти
Биология ва экология факультети

БИОФИЗИКА ВА БИОКИМЁ МУАММОЛАРИ - 2025
ИЛМИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ
23 май 2025 йил

МАТЕРИАЛЫ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
ПРОБЛЕМЫ БИОФИЗИКИ И БИОХИМИИ - 2025
23 мая 2025 года

Ташкент 2025

**ОЛИЙ ТАЪЛИМ, ФАН ВА ИННОВАЦИЯЛАР ВАЗИРЛИГИ
МИРЗО УЛУҒБЕК НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ
УНИВЕРСИТЕТИ ХУЗУРИДИГИ
БИОФИЗИКА ВА БИОКИМЁ ИНСТИТУТИ
БИОЛОГИЯ ВА ЭКОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ**

**«БИОФИЗИКА ВА БИОКИМЁ МУАММОЛАРИ – 2025»
КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ
23 МАЙ 2025 ЙИЛ**

**МАТЕРИАЛЫ НАУЧНОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
«ПРОБЛЕМЫ БИОФИЗИКИ И БИОХИМИИ – 2025»
23 мая 2025 года**

ТОШКЕНТ 2025

HLA-G GENIDAGI RS4871372 POLIMORFIZMINING HOMILA YO‘QOTILISHI BILAN BOG‘LIQLIGI

Meylikov X.Y.^{1,2}, Raxmatullayev A.I.², Mirakbarova Z.M.¹, Atamuratova G.G.^{1,3},
Esonova G.U.^{1,2}, Kapralova Y.A.^{1,2}, Abduraximov A.A.^{1,2}, Abdullaev A.A.².

¹ O‘zMU huzuridagi Biofizika va Biokimyo instituti,

² Ilg‘or texnologiyalar markazi, Toshkent sh.,

³ O‘zbekiston Milliy Universiteti Biologiya va ekologiya fakulteti

Homiladorlik davomida ona organizmida yuz beradigan immunologik o‘zgarishlar homila rivojlanishini ta‘minlashda muhim rol o‘ynaydi. HLA-G (Human Leukocyte Antigen-G) — trofoblast hujayralar tomonidan ifodalanadigan, tabiiy killer (NK) hujayralar va T-limfotsitlar faolligini susaytirish orqali onaning immun tizimi tomonidan homilani rad etilish reaksiyasidan himoya qiluvchi oqsildir. HLA-G genining regulyator hududida joylashgan rs4871372 polimorfizmi, xususan 3'-UTRda joylashgani sababli, mRNK barqarorligi va oqsil ekspressiyasiga ta'sir ko'rsatishi mumkin. Olib borilgan tadqiqotlarda 3'-UTRdagi ayrim allellarning (masalan, 14bp ins/del, -725G) HLA-G faolligini kamaytirishi, buning natijasida immun tolerantlikning buzilishiga va homila rad etilishi xavfining ortishiga sabab bo'lishi mumkinligi qayd etilgan. rs4871372 polimorfizmi homiladorlik bilan bog'liq immunologik muammolar, jumladan, spontan abort xavfini bashorat qilishda potentsial molekulyar marker sifatida e'tiborni tortmoqda.

Material va metodlar: Tadqiqotda 213 nafar takroriy homila yo‘qotilishi kuzatilgan ayollar va 604 nafar nazorat sog‘lom guruhi ayollaridan olingan qon namunalaridan genom DNK ajratilib, sifat va miqdor ko‘rsatkichlari tekshirildi hamda 30-80 ng/μl miqdorda normallashtirildi. Namunalar Infinium Global Screening Array (Illumina) texnologiyasi yordamida iScan (Illumina) uskunasi bilan genotiplandi. Olingan birlamchi natijalar GenomeStudio v2.0.5 dasturi va statistik dasturlar yordamida tahlil qilindi.

Natijalar: rs4871372 polimorfizmi bo‘yicha homila tushishi kuzatilgan va nazorat guruhi ayollari o‘rtasida genotiplar taqsimotida sezilarli farq mavjud ekanligini ko‘rsatdi ($\chi^2 = 32,76$, $p = 3,62 \times 10^{-7}$). Dominant model bo‘yicha statistik tahlillarda (CC vs TT+TC) $\chi^2 = 11,17$, $p = 0,00083$, Fisher testi $p = 0,00115$ bo‘lib, CC genotipi ayollarda homila tushishidan himoya qiluvchi omil sifatida namoyon bo‘ldi (OR = 0,5864, 95% CI: 0,4281–0,8032). Statistik xavf nisbati ko‘rsatkichi (RR) – 0,7825, himoya ulushi esa 41,36% ni tashkil etdi.

Ushbu natijalar rs4871372 polimorfizmidagi CC genotipi ayollarda takroriy homila tushishi xavfini kamaytirishi mumkinligini ko‘rsatadi.

HLA-G GENIDAGI RS4871372 POLIMORFIZMINING HOMILA YO‘QOTILISHI BILAN BOG‘LIQLIGI Meylikov X.Y, Raxmatullayev A.I., Mirakbarova Z.M., Atamuratova G.G., Esonova G.U., Kapralova Y.A., Abduraximov A.A., Abdullaev A.A.	110
CRISPR-CAS9 NING FUNKSIYASI VA GENLARNI TAHRIRLASH MEXANIZMI Mamatkulova F.U., Rajabboyeva X.T., Murodova S.....	111
HAJMGA BOG‘LIQ ANION KANALI FAOLLIGIGA MAVRAK EKSTRAKTINING DOZAGA BOG‘LIQ TA‘SIRINI O‘RGANISH Mansurov M.M., Xojiboyev S.A., Fayziyev D.D., Tsiferova N.A., Maksimcheva G.V., Xamidova O.J., Kurbannazarova R.Sh., Merzlyak P.G., Sabirov R.Z.	112
NAFAS YO‘LLARI KASALLIKLARIDA QO‘LLANILADIGANAYRIM O‘SIMLIKLAR Maxmudova M.M., Po‘latova N.	113
SHIFOBAXSH XREN (ARMORACIA (LAM.) GAERTH) Maxmudova M.M., Po‘latova N.....	114
RA‘NODOSHLAR OILASI AYRIM VAKILLARINING DORIVORLIK XUSUSIYATLARI Maxmudova M.M., Azimkulova F.	115
ISSIQ IQLIM SHAROITIDA ODAMDA TERMOREGULYATSIYA MEXANIZMLARI VA OQIBATLARI Mirsalimov J.A.....	116
OQOVA SUVLARNI TOZALASH TEXNOLOGIYALARIDA SUVO‘TLARINING O‘RNI Mirzabekova M.A.	117
OKSIDLOVCHI STRESS SHAROITIDA ANTIOKSIDANT FERMENTLAR FAOLLIGINING O‘ZGARISHI Mirzakamolova F.A., Amanbayeva S.S.	118
<i>G.HERBACEUM</i> TURICHI SHAKLLARIDA BITTA TUGUNCHADAGI URUG‘KURTAKLAR SONI KO‘RSATKICHLARI Mo‘minov H.A.	119
TRASTUZUMAB MONOKLONAL ANTITANASINING ESKPRESSIYASI VA AFFIN XROMATOGRAFIYA USULIDA TOZALAB OLISH Muminov M.I., Karimov I.I. , Tsoy V.E., Pshenichnov E.A., Tsiferova N.A., Turdikulova Sh.U.	121
<i>SALVIA OFFICINALIS</i> L. - DORIVOR MARMARAKNING SHIFOBAXSHLIK XUSUSIYATLARI Murodzoda M.A.....	122
BOSH MIYA RIVOJLANISHIDA TIREOID GORMONLARNING AHAMIYATI Mustafakulov M.A., Ishanxodjayev T.M., Saatov T.S.....	123
KOGNITIV HOLATLAR VA PROLAKTIN GORMONI O‘RTASIDAGI ASSOTSIATSIYA Mustafakulov M.A., Ishanxodjayev T.M., Saatov T.S.....	124